

Правопис префіксів

Пригадаймо!

Кодовий диктант (якщо згодні з твердженням, то позначай 1, якщо незгодні, то - 0)

- 1. Слова складаються з основи і закінчення або тільки основи**
- 2. Основа слова – це частина слова із закінченням**
- 3. Суфікс – значуща частина слова, що стоїть після кореня**
- 4. Закінчення – незмінювана частина слова**
- 5. Префікс – це частина слова, що стоїть після кореня**
- 6. Слова бувають змінні та незмінні**
- 7. Незмінні слова не мають закінчення**
- 8. До незмінних слів належать прислівники**
- 9. Слова «мова», «мови», «мовою» є спільнокореневими**
- 10. Слова таксі, бюро є незмінними.**

Відповідь: 1010011101

Пригадай

 Префікс — це значуща частина слова, яка стоїть перед коренем і служить для утворення нових і спільнокоренових слів: зйти, вийти, прийти, зійти, перейти.

 Префікси: по-, над-, роз-, без-, через-, під-, від-, на-, об-, воз-, з-, с-, при-, пре-, прі-, не-, ні- тощо.

 В одному слові може бути кілька префіксів: перепідготовка, невимовний.

Префікси пре-, при-,

- Префікс *пре-* пишемо для вираження найвищого ступеня ознаки в прикметниках і прислівниках: *прегарний, премудрий, предивно, прекрасно.*
- ✓ Префікс *пре-* можна замінити словом *дуже*: *пречистий — дуже чистий; прегарячий — дуже гарячий.*
- ✓ Префікс *пре-* також вживаємо в таких запозичених зі старослов'янської мови словах: *преосвященний, преосвященство, превелебний, преподобний, престол, презирство.*

● Префікс *при-* пишемо в таких випадках:

- ✓ слова означають наближення, приєднання: *привести, прилетіти, пришити, приліпити*;
- ✓ слова означають неповноту дії чи ознаки: *призупинитись, прилягти, припечений, прикопчений*;
- ✓ слова означають знаходження біля чогось: *приморський, прибережний, приміський, прикордоння, припічок*.

● Префікс *прі-* пишемо лише у трьох словах

ПРІЗВИЩЕ - найменування особи, набуте при народженні або вступі в шлюб, що передається від покоління до покоління й вказує на спорідненість.

ПРІЗВИСЬКО – найменування, що іноді дається людині й вказує на яку-небудь рису її характеру, зовнішності, діяльності, звичок.

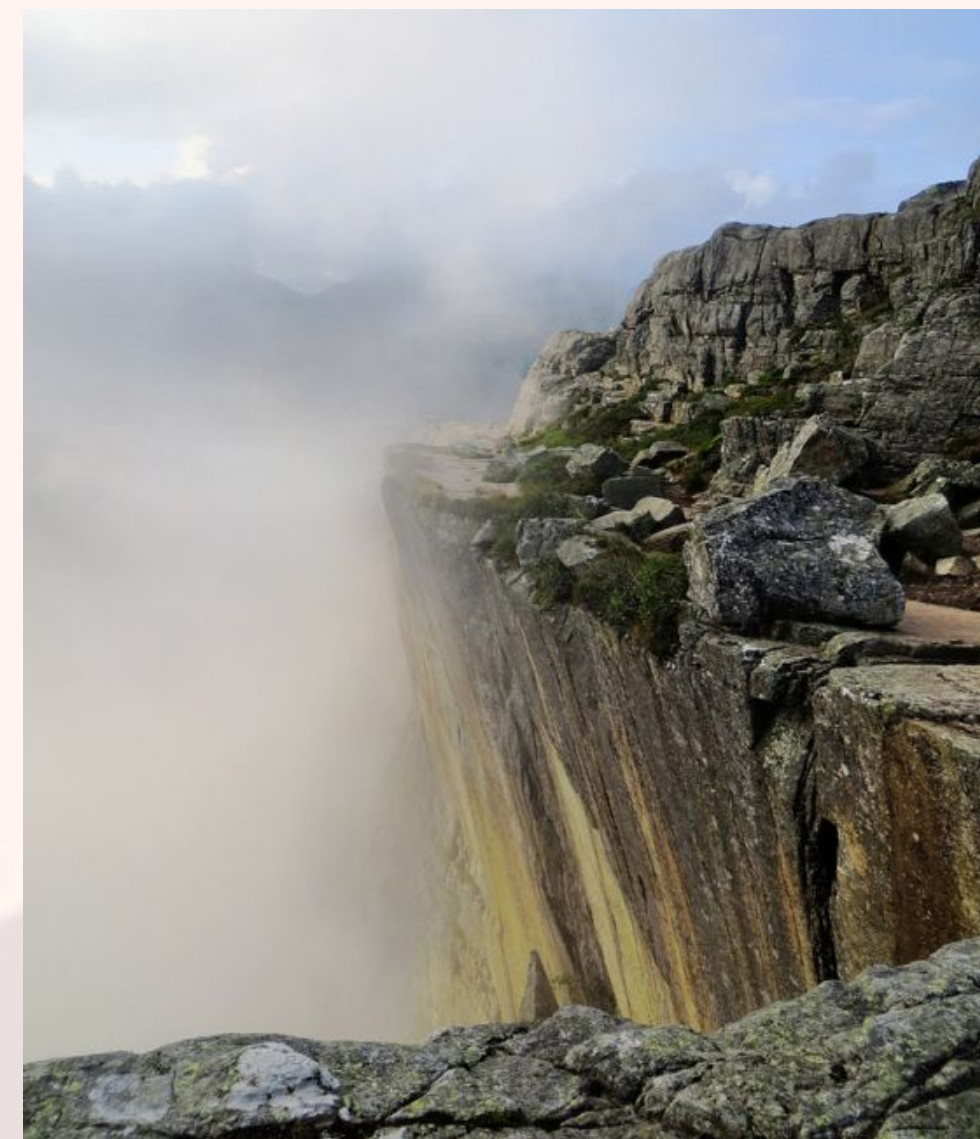
ПРІРВА - провалля із стрімкими урвищами по краях, велика й глибока яма або яр; стрімке урвище.

Фразеологізми зі словом ПРІРВА

КИДАТИ (КИНУТИ, СКИДАТИ, СКИНУТИ) В ПРІРВУ — рішуче позбавлятися чого-небудь, поривати з чимсь, ліквідувати що-небудь;

ОПИНЯТИСЯ (ОПИНІТИСЯ) НАД ПРІРВОЮ — потрапляти в скрутне становище.

ПІШЛО В ПРІРВУ — марно витратилося що-небудь.

Зверни увагу!

*Запам'ятай слова, у яких **пре, при** є частиною кореня, а не префіксом. Переважно це слова іншомовного походження.*

***ПРЕ:** президент, презент, препарат, престиж, премія, прем'єра, прем'єр, презентація, претензія, претендент.*

***ПРИ:** приватний, привілей, причетний, примха, приз, принтер, призер, принцип, притомність, притаманний, принаймні, прилад, присудок, приголомшити, природа, пригода, приймак, приймач, прикмета, принц.*

Запиши слова у дві колонки залежно від префікса, з яким його треба вживати.

Префікс при-		Префікс пре-
при	сісти	
	злий	
при	гарно	пре
	шити	
при	шкільний	пре
	чистий	
при	в'ялий	пре
	лягти	
при	малий	пре
	знати	
при	чорний	пре
	сміливо	

Перевір!

<i>приробіток</i>	<i>претяжкий</i>	<i>пригорілий</i>	<i>приморений</i>
<i>пребагато</i>	<i>приписувати</i>	<i>прірва</i>	<i>преподобний</i>
<i>превелебний</i>	<i>прибити ч</i>	<i>примор'я</i>	<i>преніжний</i>
<i>прибуток :</i>	<i>презавзято</i>	<i>ребідно</i>	<i>приморозь</i>
<i>припудрити</i>	<i>престол</i>	<i>прізвище</i>	<i>пречудний</i>
<i>препишний</i>	<i>прізвисько</i>	<i>приморозок</i>	<i>признаний</i>
<i>претонкий</i>	<i>презирство</i>	<i>прегусто</i>	<i>примружено</i>

Орфографічний практикум

Спишіть. Вставте пропущені літери

*Пр..дбати, пр..звище, пр..азовський, пр..дорогий, пр..
блудитися, пр..вабити, пр..звисько, пр..спокійний, пр..
гнічувати, пр..високий, пр..гортати, пр..славний, пр..
рва, пр..губити, пр..судити, пр..глибокий, пр..
дорожній, пр..сісти, пр..гаряче, пр..людія, пр..
завзятий, пр..зирливість, пр..бічник, пр..вабити, пр..
мружити, п..р..хресний, пр..чесаний, пр..карпатський,
пр..сноводний, апр..орі.*

Префікс з- (с-)

На письмі перед буквами к, п, т, ф, х префікс з- передаємо відповідно до вимови буквою с. Перед усіма іншими приголосними префікс з- передаємо на письмі буквою з.

ПОРІВНЯЙМО:

сказати

сфотографувати

зшити

знести

перед

с → к, п, т, ф, х

Запам'ятайте!

КаФе ПТаХ

Перевір!

Префікс с-		Префікс з-
с	хотіти	
	коритися	з
	ціпити	
с	палахнути	з
	чистити	
с	тримати	з
	жувати	
с	ховати	з
	вести	
с	фотографувати	з
	сунути	
с	давити	з

Утворіть від поданих слів нові за допомогою префікса з- (с-, зі-). Запишіть утворені слова у дві колонки.

Ховати, формувати, гадати, хвалити, рветься, сохнути, косити, рівняти, терти, планувати, шити, цементувати.

Буква з (зі) у префіксі

згадати
зірветься
зсохнути
зрівняти
зшити
зцементувати

Буква с у префіксі

сховати
сформувати
схвалити
скосити
стерти
спланувати

Префікси роз-, без-

ПРЕФІКСИ
РОЗ-, БЕЗ-
ЗАВЖДИ ПИШЕМО
З БУКВОЮ

З-

Р
В
О
В
О
З

ПИСАТИ
БИТИ
ЇХАТИС
Ь

Б
Б
Р
І
В
І
Т
Е
З

В
О
Д
Н
И
Й
К
Р
И
Л
І
Й
К
Р
А
І
Й

**Зверніть
увагу!**

**Якщо корінь слова починається кількома
приголосними, то для милозвучності вживаємо**

префікси **зі-, **розі-**.**

НАПРИКЛАД:

зігріти, зіставити, розігріти.

Інколи **зі- чергується із **зо-**: **зітліти** — **зотліти**,
зімлівати — **зомлівати**.**

Спишіть речення, розкриваючи дужки. Обґрунтуйте написання.

1. Не (з,с)тримати хвилю Черемошу, коли він зануртує, (з,с)кидаючи із себе зимову одіж (І. Пільгук). 2. Недалеко від печери крикнула (з,с)полохано сова, ударила крильми, (з,с)колихнувши тишу (І. Пільгук). 3. Люблю, коли в вікно ро(з,с)крите шумлять бе(з,с)журно дерева (В. Сосюра). 4. Задивилася хмарка на сонце і вся (з,с)червоніла (М. Вороний). 5. Гарне (з,с)творити ва(ж,ш)ко, а зіпсувати ле(г,х)ко. (Нар. творчість)

Знайдіть в останньому реченні:

1) слово з префіксом зі-

2) слово, у якому приголосний уподібнюємо

зіпсувати

[лехко]

Запам'ятай!

Префікси

без-, від- (од-), між-, над-, об-, під-, перед-, понад-, пред-, роз-, через-

в українській мові мають дзвінкий кінцевий приголосний, який не змінюється перед глухими приголосними кореня:

*розхитати, безкрилий, відданий, обпектися,
наддністрянський, передчасний, представити,
міжгірський, понадплановий, відчинити.*

Нескладне ЗНО

1. Літеру и треба писати на місці обох пропусків у рядку

А Пр..дніпровська залізниця, пр..вабливі ціни

Б пр..зупинити виробництво, пр..чудовий зразок

В пр..бічники реформ, пр..зирливе ставлення

Г виконати пр..погано, подарунковий пр..мірник

Д кадрове пр..значення, пр..звище секретаря

А

Нескладне ЗНО

2. Літеру с на місці пропуску потрібно писати в усіх словах рядка

А ..терти, ..чепитися, ..кинути

Б ..творити, ..класти, ..хибити

В ..казати, ..цідити, ..хитрувати

Г ..пекти, ..шити, ..формувати

Д ..клеїти, ..простити, ..цілити

Б

Нескладне ЗНО

3. Літеру з на місці пропуску потрібно писати в усіх словах рядка

А ..ціпити, ..палити, ..чинити

Б ..хопити, ..цідити, ..чистити

В ..сувати, ..пиляти, ..чесати

Г ..садити, ..чепити, ..варити

Г

Нескладне ЗНО

4. Літеру ц на місці пропуску потрібно писати в усіх словах рядка

А пр..буток, пр..крашений, пр..своїти

Б пр..бічник, пр..славний, пр..леглий

В пр..ховати, пр..звище, пр..гріти

Г пр..подобний, пр..бій, пр..ваба

А

Нескладне ЗНО

5. Правильно написано всі слова в рядку

А розрівняти, скалічений, безцільний, сповідати, прізвище

Б зжувати, безцензурний, пригірський, сцілення, зсунути

В предобрий, стискач, беспечний, сформуваати, роз'їхалися

Г схований, схибити, розкроїти, беззаконня, примружити

Д безсторонній, розмноження, схопити, премара, безлад

А

Нескладне ЗНО

6. Літеру д потрібно писати на місці обох пропусків у рядку

А Пр..дніпровська залізниця, пр..вабливі ціни

Б пр..зупинити виробництво, пр..чудовий зразок

В пр..бічники реформ, пр..зирливе ставлення

Г виконати пр..погано, подарунковий пр..мірник

Д кадрове пр..значення, пр..звище секретаря

А

Нескладне ЗНО

7. Префікс при- треба писати в усіх словах рядка

А пр..глушити, пр..м'ятый, пр..мудрість

Б пр..вчити, пр..булий, пр..морозок

В Пр..карпаття, пр..звисько, пр..їжджати

Г Пр..дністров'я, пр..гарний, пр..боркати

Д пр..милий, пр..чп, пр..соромлений

Б

Нескладне ЗНО

9. Літеру и на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка

А пр..бувати, пр..гарний, пр..кручений

Б пр..вертати, пр..балтійський, пр..сяга

В пр..вітний, пр..добрий, пр..тримати

Г пр..кручувати, пр..смачний, пр..вітання

Д пр..кликаний, пр..чисто, пр..нести

Б

Нескладне ЗНО

10. Літеру с на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка

А пере..кочити, ..формувати, ..питати

Б бе..коштовний, ..казати, ..керований

В ..плетений, ..фотографувати, ..шити

Г не..терпний, ..тягнути, ро..тлумачити

Д ..фальшувати, бе..смертя, ..хвалити

А

Нескладне ЗНО

11. Літеру с на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка

А ..каламутити, ..тесаний, ..ціплені

Б ..пекти, ..фальсифіковані, ..шивати

В ..калічений, ..хрещений, ..сушений

Г ..пасувати, ..формований, ..трясти

Д ..хотіти, ..турбований, ..читування

Г

Нескладне ЗНО

12. Літеру с на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка

А бе..коштовний, ..казати, ..керований

Б ..формувати, пере..кочити, ..фотографувати

В ..плетений, ..питати, ..шити

Г ..тягнути, ро..тлумачити, не..терпний

Д ..фальшувати, бе..смертя, ..хвалити

Б

Нескладне ЗНО

13. Літеру с на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка

А бе..перечно, ..хопити, не..простовний

Б нав..коси, ро..чулення, ..тримувати

В ..просоння, чере..сідельник, ..чистити

Г до..хочу, не..тримно, ..фокусувати

Д ..шити, ..краплений, ро..повідати

Г

Нескладне ЗНО

14. Префікс при- пишеться в усіх словах рядка

А пр..бувати, пр..гарний, пр..везений, пр..писаний

Б пр..вертати, пр..балтійський, пр..леглий, пр..сяга

В пр..клеєний, пр..сісти, пр..тримати, пр..веселий

Г пр..кручувати, пр..старий, пр..вітання, пр..вітний

Д пр..кликаний, пр..класти, пр..дивний, пр..нести

Б

Нескладне ЗНО

15. Літеру с на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка

А ..кам' яніння, ро..біжність, ..тягування

Б ..худнути, ..шерхнути, ..фабрикувати

В ..тирати, ро..тирати, ..тримувати

Г ..правіку, ..хвальний, роз..тавити

Д ..початку, ..хоплений, бе..печний

Г

Нескладне ЗНО

16. Літеру и на місці пропуску треба писати в усіх словах у рядку

А пр..буток, пр..крашений, пр..своїти

Б пр..бічник, пр..славний, пр..леглий

В пр..ховати, пр..звище, пр..гріти

Г пр..подобний, пр..бій, пр..вабити

А

Нескладне ЗНО

17. Правильно написано всі слова в рядку

А спитати, росхвалений, прибічник, беззбройний

Б скаламутити, безквитковий, розжувати, приточений

В призвище, зціпити, безхарактерний, розквіт

Г розказати, бесхатько, зцементувати, примазатись

Д зчавлений, розпилення, препізнитися, безкрай

Б

Нескладне ЗНО

18. Літеру и треба писати на місці пропуску в усіх словах рядка

А пр..важкий, пр..дбати

Б пр..бережний, пр..вілля

В пр..буття, пр..довгий

Г пр..здоровий, пр..морозити

Б

Нескладне ЗНО

19. Правильно написано всі слова в рядку

*А скасований, розтривожений, безтурботний,
припинений*

Б схвалення, безапеляційний, розмовний, преморожений

В безконтактний, призвісько, розрекламований, списаний

Г пресмачний, сфотографований, безмірний, росцепле

A

Нескладне ЗНО

20. Букву и на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка

А пр...буток, пр...варений, пр...своєння

Б пр...бічник, пр...славний, пр...леглий

В пр...хований, пр...звисько, пр...гріти

Г пр...велебний, пр...бій, пр...вабливий

А

Домашнє завдання:

1. Вивчити правила § 35 – 36 (с. 109)
2. Пройти тест за посилання і надіслати скриншот кінцевого результату в особисті повідомлення

<https://zno.osvita.ua/ukrainian/tag-prefiksy/>